

DEBATT

MEJL debatt@tidningen.nu
TEL 08-410 242 29

3

miljoner euro fick Sverige böta till EU för att landet dröjde med att införa datalagringsdirektivet. Pengarna ska nu betalas ut sedan direktivet underkänts av domstol.

📍 BLOGGAT & TWITTRAT

Bättre välfärd Minnet är kort och kanske är det lätt att haka upp sig på problem som fortfarande efter sju år av alliansstyre kvarstår. Men betänk hur det såg ut innan Alliansen tillträdde och hur många missförhållanden vi såg på äldreboenden och hur många skolor som slet med att hålla budget!

FATIMA SVANÅ PÅ SIN BLOGG

Kristna förföljs "Det är viktigt att slå fast att som liberaler värnar vi om alla religiösa gruppers rätt att fortleva och överleva."

EUROPAPARLAMENTARIKER CECILIA WIKSTRÖM (FP) OCH RIKSDAGSKANDIDAT NINOS MARAHA (FP) SKRIVER OM FÖRFÖLJELSEN AV KRISTNA RUNT OM I VÄRLDEN (LT, 12 APRIL)

Sluta diskriminera jiddisch!

ÅR 1999 ERKÄNDE riksdagen fem nationella minoritetsspråk - finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Alla fem erkändes på lika villkor, vilket framgår av 2009 års språklag och Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Nationell minoritetspolitik handlar om språk och kultur.

Så, varför särbehandlas jiddisch negativt? När regeringen beslutar om lärarutbildning för minoritetsspråken, lämnas jiddisch utanför. Inför det nya sändningsavtalet med Sveriges Radio och SVT föreslog regeringens utredning, att jiddisch skulle likställas med övriga fyra minoritetsspråk. Regeringen struntade i detta i sin proposition. Alltid utan hörande av de berörda. Alltid utan motivering.

INOM ALLA FEM minoriteter finns olika syn på och olika användning av resp. minoritetsspråk. Minoritetspolitiken utgår emellertid ifrån, att de som önskar ska kunna få samhällets stöd för att använda och utveckla resp. språk. Det finns inga krav på att alla ska vilja göra

det. För vissa samer i Norrbotten är meänkieli mer naturligt än samiska. Det är deras val. Samhället påbjuder inte något minoritetsspråk. Det är ett erbjudande.

När Sverige i slutet av 1700-talet öppnade sig för judisk invandring handlade det om judar från Tyskland. De talade antagligen tyska och lärde sig nog rätt snabbt också svenska, men levde och verkade i en mångspråkig värld. Aaron Isaac, den "förste juden i Sverige", skrev sina memoarer i Stockholm på västjiddisch.

EN VIKTIG FÖLJD av Franska revolutionen var en ny syn på medborgskap. Här var inte jude eller grek. Nu var man likvärdig medborgare. Detta synsätt öppnade för många judar i Västeuropa förhoppningar om att bli erkända med lika värde i det land man bodde och verkade.

Inom ramen för den judiska upplysningen "Haskalan" kom många judar att lägga sig till med samma klädseder som folk i allmänhet, att skaffa sina barn en gedigen utbildning och att gå över till det officiella språket - tyska i

FOTO: ISTOCKPHOTO

SÄRBEHANDLING
Varför särbehandlas jiddisch negativt frågar sig Lennart Rohdin (FP).

Tyskland och svenska i Sverige. På bara ett par generationer nådde man en långtgående yttre assimilering i sitt hemland.

I slutet av 1800-talet ägde en rad fruktansvärda pogromer rum i det ryska väldet. Hundratusentals östjudar begav sig västerut på flykt. De hade sällan nåtts av den nya tiden och framstod ofta som nubbilden av judar - fattiga, utbildade, ortodoxa, och så talade de jiddisch. Många var revolutionära socialister.

MÅNGA ASSIMILERADE JUDAR blev vettskrämda inför att på nytt förknippas med denna nubbild. Den etablerade judenheten såg därför helst att de nya snabbt reste vidare till Amerika. Så även i Sverige, där de nyanlända sällan var välkomna i Stockholms judiska kretsar.

1945 kom en ny våg judar, de överlevande från Förntelsen, ofta med bakgrund i samma östjudiska kultur. Även nu såg den etablerade judenheten av samma skäl helst att de fortsatte till Palestina/Israel i stället för att bosätta sig i Sverige.

I båda dessa judiska invandringsvågor undan antisemitiskt övervåld var jiddisch ett centralt kulturellt inslag. Nobelpriset i

litteratur gick 1978 till jiddischförfattaren I B Singer.

De starka socialistiska judiska rörelser, som före Förntelsen vände sig mot sionismen för att skapa en framtid där man befann sig, hade starka inslag av jiddisch. I det sionistiska Israel från 1948 förbjöds jiddisch och motarbetades på många sätt. Ett synsätt som vann gehör också hos många judar i Västeuropa.

I MÅNGT OCH mycket är den moderna synen på jiddisch som judiskt kulturspråk i Sverige ett slags klassfråga. I främst Stockholm, där den etablerade judenheten är som starkast, är den negativa synen på jiddisch utbredd. Där finns det uppfattningar som helt ifrågasätter jiddisch även för de judar, för vilka jiddisch faktiskt är deras älskade modersmål.

Kan det vara så att ansvariga ministrar, nästan alltid med hemvist just i Stockholm, står i alldeles för nära kontakt med just de krafter, för vilka jiddisch fortfarande ses om något katten släpat in?

LENNART ROHDIN
F.d. riksdagsledamot (FP)

DEBATTERA I NU!

Gör din röst hörd! Skriv en debattartikel till NU.

Mejla texten till debatt@tidningen.nu.

Har du frågor? Ring 08-410 242 35.

Några tips! Välj ett aktuellt ämne och angelägen fråga.

Ha med förslag till konstruktiva lösningar.

Våga välja vinkel! Underbygg artikeln väl med fakta.

Sovra i materialet - ta bara med det som är mest angeläget. Max 3 500 tecken inklusive blanksteg.